

Конгрес
Українських
Націоналістів

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

Змагатимеш до поширення сили, слави,
багатства і величі Української Держави

e-mail: nacija@ukr.net

www.cun.org.ua

25 червня 2015 року № 26 (605)

30 ЧЕРВНЯ. ІДЕЯ ТА ЧИН НАЦІОНАЛІСТІВ

Історичний документ – Акт відновлення Української держави – виголосив Ярослав Стецько у Львові 30 червня 1941 року. Так Організація Українських Націоналістів ствердила волю українського народу до побудови незалежної держави на своїх етнічних землях і закликала українців «не скласти зброї так довго, доки на всіх українських землях не буде створена Українська Суверенна Держава».

Героїчний чин наших великих попередників тоді згуртував українців до боротьби проти окупантів усіх мастей, як і сьогодні об'єднує весь наш народ священна мета – визволити рідну землю від російських терористичних бандформувань, відновити територіальну цілісність Української держави, встановити мир – основу розквіту і процвітання країни.

«Активний політичний і міліарний спротив українського народу німецькому окупантові та висунуте тією боротьбою гасло «За свободу народів» здобули довір'я інших народів і створили освячений спільною кров'ю в спільних боях спільний фронт усіх поневолених сьогодні Москвою народів, який матиме величезне політичне значення не тільки в час визвольних змагань, але й після здобуття незалежності, – писав у 1953 році відомий історик українського національно-визвольного руху Петро Мірчук. – Виразна й рішуча самостійницька політика і збройна боротьба українського народу вказали правильний шлях всім іншим поневоленим Москвою народам... Випробуване ж у важких часах визвольної боротьби довір'я всіх тих народів один до одного стане в майбутньому вирішальним фактором формування політичного обличчя східної Європи і підсовєтської сьогодні Азії».

Сьогодні, у тривожний для України час, збуваються пророчі слова Петра Мірчука. Для народів новопосталих незалежних держав, які позбулися «совєтського раю», Україна завжди була символом свободи і незламності. Це підтвердили роки спіль-

Ніл Хасевич. Графіка в бункерах УПА

них змагань поневолених Москвою народів за волю в рамках Антибольшевицького Блоку Народів.

Коли російські війська та їхні найманці вторглися на східні землі України, то першими нас підтримали наші побратими – литовці, грузини, естонці, чеченці. Чимало із них нині воюють у лавах добровільних батальйонів, а деякі з них, поряд з українцями, поклали свої голови за нашу свободу. Ми, українці, ніколи їх не забудемо. Як завжди пам'ятатимемо тих українських героїв, які 74 роки тому відважно стали на прю з окупантом, проголосивши на весь світ волю українського народу до відновлення своєї Держави.

Слава Україні! Героям слава!

28 ЧЕРВНЯ – ДЕНЬ
КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

НАШ ОСНОВНИЙ ЗАКОН

28 червня в Україні відзначається державне свято – День Конституції України. Цього дня у 1996 році на ранковому засіданні Верховна Рада України прийняла новий Основний закон країни – першу Конституцію незалежної Української держави.

Депутати працювали над проектом, залишаючись у сесійному залі всю ніч із 27 на 28 червня. Парламентарії врахували зауваження Президента України, а також підтримали всі спірні статті проекту – про державні символи України, про державну українську мову, про право приватної власності в Україні, після чого Основний Закон був остаточно затверджений.

Конституція ввійшла в наше життя як головний оберіг державності, основний документ, який гарантує незалежність і соборність Української держави. Її найвища юридична сила, верховенство права – фундаментальні засади, на яких ґрунтується сьогодення і буде майбутнє України. Ухвалення Конституції закріпило правові основи незалежної України, її суверенітет і територіальну цілісність і стало найважливішим кроком у забезпеченні прав та свобод людини та громадянина, сприяло подальшому підвищенню міжнародного авторитету України на світовій арені.

Відповідно до Конституції, день прийняття Основного Закону – 28 червня – є державним святом – Днем Конституції України та ще й вихідним днем. Цьогоріч під аркою Дружби народів у Києві відбудеться Вечір Конституції. В його програмі – виступи поетів і гуртів. Так, кияни разом з Іреною Карпою співатимуть і будуть читати Конституцію.

Із святом вас, дорогі українці!

КРУГЛИЙ СТІЛ

СЕЛО – КОЛИСКА УКРАЇНИ. ЗЕМЛЯ – ЇЇ СКАРБ

Конгрес провів круглий стіл, присвячений реформуванню у галузі земельних питань

23 червня 2015 р. у місті Києві, в інформаційному агентстві «RegioNews», відбувся круглий стіл на тему «Чи збереже Україна свою державність у разі неконтрольованого продажу землі?». Конгрес Українських Націоналістів, що виступив організатором заходу, зібрав широке коло фахівців із питань агрополітики: громадських діячів, народних депутатів, експертів та науковців. Їх представила модератор заходу Ірина Станіславська.

Із вступним словом до присутніх звернувся Голова Конгресу Степан Брацюнь. Він привітав усіх учасників та пояснив, чому саме наша політична сила виступила

ініціатором круглого столу з такої тематики. Степан Брацюнь наголосив, що Конгрес протягом усієї своєї історії відстоював розвиток та інтереси української нації та держави і жодного разу не змінював своєї позиції. Саме це, на його думку, і вирізняє нашу політичну силу з-поміж інших партій. На підтвердження своїх слів лідер Конгресу процитував витяг з постанови ОУН від 1929 року, яка стосувалася аграрної політики та відчутно перегукується з сьогоденням і нинішньою позицією Конгресу. Він також зазначив: «Земля є головним національним багатством українського народу, що наділено йому Богом у довічне користування.

Конгрес зараз активізує просвітницьку та роз'яснювальну роботу щодо здійснення земельної реформи в Україні, керуючись прагненням взяти безпосередню участь у звершенні земельної реформи на благо української нації та усвідомлюючи спільну відповідальність за соціально-економічні реформи, сьогодення і майбутнє України».

З ґрунтовними доповідями виступили представник Асоціації «Земельна Спілка України» Сергій Біленко, виконавчий директор асоціації «Український клуб

аграрного бізнесу», провідний спеціаліст у галузі аграрної політики, менеджменту та прикладної економіки Олександр Жемойда, а також відомий політик, голова президії Союзу сільсько-господарських обслуговуючих кооперативів, народний депутат України І, II, III, IV та VI скликань Іван Засець та заступник керівника виконавчої дирекції Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад України Наталія Ключник.

Закінчення на 3-й стор.

26

Дорогі читачі! Триває передплата на газету «Нація і держава» на друге півріччя 2015 року.

Інформація про газету міститься в Каталогі видань України на 2015 рік.

Наш індекс: 09715. Передплатна ціна: на 1 місяць – 9 грн. 46 коп.,

на 3 місяці – 28 грн 38 коп., на 6 місяців – 56 грн 76 коп.

Передплатіть газету для себе, своїх рідних та друзів, зробіть внесок у розвиток української патріотичної преси.

КРУГЛИЙ СТІЛ

Як окупанти змушують українців до переселення

22 червня 2015 р. у м. Києві, в інформаційному агентстві «Укрінформ» відбувся круглий стіл на тему: «Вплив тимчасової окупації: асиміляційний тиск та вимушене переселення».

Організаторами заходу виступили інформажентство «Укрінформ» та Громадська організація «Союз вимушених переселенців».

У заході взяв участь Голова Кримської організації Конгресу Українських Націоналістів, член Головного Проводу Конгресу та вимушений переселенець з Криму Василь Овчарук.

У своїй промові він зазначив: «На теренах півострова зараз проводиться агресивна деукраїнізація, і знищення всього українського за назвою, змістом, і духом. Це є продовженням асиміляційної імперської політики Кремля, яку він давно втілює

на півострові. Методи прості і дієві: залякування, погрози фізичного знищення, розправи над рідними і близькими, судові безчинства. На території окупованого Криму фактично продовжують діяти Емський і Валуєвський укази. Ми, вимушені переселенці, вважаємо своїм обов'язком не розривати зв'язків з українцями Криму і намагаємось їм допомагати усіма можливими способами, бо чудово розуміємо, що вони є абсолютно не захищеними. Тому так важливо донести і до нашого суспільства, і до міжнародної спільноти інформацію про асиміляційний тиск і, фактично, етноцид українців в Криму. Адже там зараз системно порушуються всі права і свободи які закріплені міжнародною конвенцією ООН з прав людини».

Крім цього, на круглому столі було відзначено, що окупаційна влада Криму фактично знищила і систему української освіти. «Російська влада заборонила на окупованому півострові діяльність українських громадських організацій і партій, а також системно порушує права українців на свободу зібрань», – говорять експерти.

Також йшлося про факти, які чітко демонструють, що окупанти з метою колонізації Криму і зміни складу його населення, прагнуть методами психологічного пресингу, терору і репресій створити умови для витіснення активних етнічних українців з тимчасово окупованих територій та асиміляції інших українців.

Учасники круглого столу прийняли проєкт звернення до органів влади України та міжнародної спільноти щодо захисту українців Криму від дискримінаційних дій окупантів, що поданий ЗМІ за основу і перебуває на доопрацюванні робочої групи вимушених переселенців з Криму за участі фахівців та експертів.

Російські окупанти здійснюють етноцид українців на окупованих територіях Криму і Донбасу. Настав час, аби в боротьбі за виживання і порятунок українців підтримало світове співтовариство.

Прес-служба КУН

НА ПУЛЬСІ

ПІК НЕПРИСТОЙНОСТІ

Марія БАЗЕЛЮК

Звільнення з посади Голови Служби безпеки України Валентина Наливайченка минулого тижня стало не лише топ-новиною, а ще й – за визначенням інтелектуала – «піком непристойності» в діях Президента та коаліції. 18 червня за поданням глави держави Верховна Рада відправила у відставку очільника СБУ без його звіту та обговорення питання, без з'ясування причин, які спонукали Петра Порошенка до несподіваних кадрових змін у спецслужбі, та ще й під час війни.

Президент не аргументував і свої інші кадрові зміни, коли наступного дня звільнив із посад ще чотирьох високопосадовців СБУ, начебто – людей В.Наливайченка. На сьогодні вже є й новопризначенці. Найголовніший серед них – наближений до Президента Василь Грицак став головою СБУ. Свого часу він очолював Київське міське, а потім обласне управління СБУ, з липня 2014 року був першим заступником голови СБУ і керівником Антитерористичного центру.

Все б нічого, якби СБУ очолив профі високого класу, з відповідним досвідом роботи – таке рішення Президента вітали б і в спецслужбі, і в суспільстві, крім того, воно б дещо знівелювало безпардонну відставку В.Наливайченка. Але ж ні. Від добре поінформованого щодо кадрових надбань спецслужб джерела про Василя Грицака ми почули таке: «Ну, це як Гелетей на посту міністра оборони...» Щоправда, Гелетей відправляли у відставку майже з почестями і – з подяками за службу.

Цинічне, неаргументоване звільнення В.Наливайченка супроводжувалося догворняками і багатообіцяючими пропозиціями за голоси нардепів із коаліції, в тому числі, записних патріотів, які спочатку твердо стояли на тому, що не голосуватимуть за відставку чинного на той час голови СБУ. А згодом здалися. Чи то продалися. Схоже, для деякого з них війна – явище з паралельного світу, а не жорстока реаль-

ність, під час якої кадрова суєта в спецслужбі апіорі неможлива – якщо тільки вона не спровокована досвідченими «менеджерами» з «того» боку.

Нагадаємо, все почалося з публічних заяв В.Наливайченка про те, що співвласником нафтобази «БРСМНафта» під столицею, де сталася масштабна пожежа, є один із колишніх заступників генпрокурора, прізвище якого – Анатолій Даниленко – було названо після виклику його в ГПУ. Там голову СБУ попросили прокоментувати деякі його цитати з виступу на ТБ. Інформацію про Даниленка генпрокуратура взяла близько до серця, та не лише її. Напередодні Наливайченко звільнив керівників Управління «К» в СБУ, яке відповідало за боротьбу з корупцією, натомість на його бездіяльність чулися одні нарікання. Схоже, голова СБУ наступив на дуже чутливе місце когось із сонму недоторканих. Інакше чого б так метушилися прокурори?

Як тільки В.Наливайченко пішов у відставку, сам Генпрокурор інформував суспільство про результати вивчення справи Даниленка, який виявився чистим, як дитяча сльоза. Тож і справу по ньому закрили миттєво. От би таку спритність під час розслідування злочинів опричників Януковича! Після виправдання Даниленка звільнені керівники Управління «К» і собі забажали сатисфакції та й подалися шукати «правди», тобто поновлення на роботі. Втім, це вже відбувалося після «доленосного» голосування у Верховній Раді. Зауважимо, що парламентарії дивним чином не зауважили ні кадрових чисток в Управлінні «К», ні демонстративних, через повістку, викликів голови СБУ до прокуратури, ні накладеного Адміністрацією Президента табу на поїздки В.Наливайченка до США, де він мав представити неспростовні докази російської агресії в Україні.

Невже такий «збіг» низки обставин і подання Президента на відставку В.Наливайченка не мали викликати запитань у нардепів? Хіба лише в одному випадку: якщо вони самі цього свідомо не хотіли. Виглядає на те, що Президент, очевидно шляхом пропозицій, від яких не можна було відмовитися, спонукав коаліцію голо-

сувати так, як треба. Тож молоді, здорові чоловіки-нардепи, які ще вчора рішуче заявляли: «Не дозволимо!», похнюпившись, голосували за подання гаранта. Що там у них чути з совістю? Схоже, вони сподіваються на коротку пам'ять виборців. А дарма! Хоча, як на мене, ще більший сором – від ганебного примусу чи партійної доцільності. Комусь треба насамкінець «пробити» вибори мера в один тур, хтось позарився на додаткові квоти для партії, ще один вдовольнився обіцянками тих, від кого це залежить, закрити очі на деякі, ну, не дуже приємні справи начебто кримінального характеру.

Втім, яка б не була мотивація, тхне від неї бридким договорняком і гнилизною. Не для того ми їх обирали, аби вони звільняли високопосадовців без пояснень. Щоправда, кажуть, що зараз активно шукають причини, тобто, що б такого «пришити» Наливайченку, аби виправдати президентські забаганки і нардепівську холуйську згідливість замість гідної позиції? Адже нині нардепи таки усвідомлюють нікчемність своєї поведінки, особливо, на тлі достойної постави голови СБУ, який ще й сам попросив підтримати президентське подання про свою відставку. Мотивував це двома речами. По-перше, коаліції потрібна єдність. По-друге, якщо Президент вважає, що він має піти, то, зціпивши зуби, таки треба йти.

Що насправді спонукало Петра Порошенка піти на такий нічим не вмотивований крок, навряд чи стане відомо в скорому часі. Версії є різні. Одна із них – уже започаткована чистка рядів – спочатку добровольчих батальйонів, а тепер і влади – від патріотично і віддано налаштованих до України людей, які ідентифікують себе з українством. Валентин Наливайченко – ще одна версія – начебто не підтримував розформування ДУК «Правий сектор» і інших добровольчих формувань, що драгує, до речі, не лише В.Путіна. Ще одна версія має дещо ретроспективний характер. Пам'ятасте рік 2005-й? Тоді чинного Президента переконали в підступності (нещирості) декількох керівників спецслужби – фахових, порядних, з великим досвідом роботи професіоналів. Він їх позбувся. А Україна позбулася профі без усяких партійних нашарувань. Наслідки пожинаємо роками. Кажуть, що Петро Олексійович іноді також прислухається до «шептаной пропаганди». А вона чинить злі жарту з усіма, і зонайбільше – з владо-можцями. Далі буде...

зауважив, що у попередній резолюції було висунуто 21 умову щодо Росії, а чинна доповідь має додаткові вимоги.

Українська делегація разом з колегами – депутатами, прихильниками України, виступили «єдиним фронтом». Переважна більшість присутніх у сесійній залі Палацу Європи депутатів підтримала санкції проти російської делегації, майже усі вони засудили дії РФ щодо окупованого Криму та на Донбасі.

До проєкту резолюції було запропоновано 15 поправок і одна підпоправка. Традиційні союзники росіян в асамблеї, переважно вірмени, серби, азербайджанці, частина іспанців, турок, німців та французів, що намагалися захистити Росію, не зареєстрували жодної поправки до резолюції.

Нагадаємо, що згідно з текстом ухваленної резолюції у офіційній делегації РФ залишаються можливість присутності на засіданнях Асамблеї, можливість виступу на пленарних засіданнях, на засіданнях комісій. Делегація також може скликати прес-конференції, готувати і опубліковувати документи, включати в них особливі думки.

За повідомленням Укрінформу

РЕЗОЛЮЦІЯ

ПАРЕ продовжила санкції проти РФ та нагадала про 21 умову

Парламентська асамблея Ради Європи переважною більшістю голосів вирішила продовжити санкції проти Росії, але відмовилася анулювати затверджені повноваження її офіційної делегації.

Про це повідомляє власний кореспондент Укрінформу.

«За текст резолюції проголосували 128 депутатів, «проти» – 11, ще – 13 утрималися із 152-х присутніх у сесійній залі делегатів ПАРЄ. Я вітаю вас, резолюцію ухвалено», – зазначила головуюча у сесійній залі президент ПАРЄ Анн Брассер.

В основу тексту резолюції лягла доповідь австрійського депутата Стефана Шеннаха, який підготував вже другий подібний документ по Росії. На його думку, відмова від анулювання затверджених повноважень зроблена зважено і

заснована на розумінні того, що існують важливі рішення Європейського суду з прав людини, і того, що Росії необхідно надалі виконувати всі свої зобов'язання по відношенню до окремих громадян РФ, що звернулися до Європейського суду. На думку доповідача, крім того, має бути «забезпечена робота (Росії) і в комітеті міністрів» Ради Європи. Шеннах також

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71	Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34	Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87	Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56	Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72	Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154	Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48	Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63	Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82	Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71	Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35	Одеса	Парфенюк Василь	(067) 294-85-84	Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Кіровоград	Трищенко Віктор	(0522) 36-95-25	Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49	Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93	Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34	Чернівці	Лютик Віктор	(097) 235-60-20
			Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46	Чернігів	Рябенко Валерій	(04622) 4-38-81
			Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 54-64-07			

ВИСТАВКА

НАДІЇ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

У Центрі Конгресу відкрилась нова експозиція плакату під назвою «Надія Савченко».

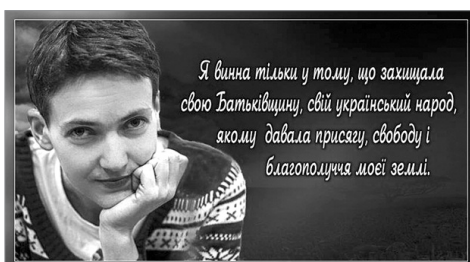
19 червня 2015 року в м. Києві, у Музейно-патріотичному центрі Конгресу Українських Націоналістів, що на площі Слави, за адресою вул. Дніпровський узвіз, 1, відбулося відкриття нової експозиції плакатів під назвою «Надія Савченко», а також прес-конференція, присвячена символу незламності духу України – Надії Савченко. Днями виповнився рівно рік, як відома українська льотчиця, Герой України та народний депутат України перебуває в заручниках у Кремля.

Захід організований Конгресом Українських Націоналістів спільно з дирекцією журналу «Музеї України».

У прес-конференції взяли участь відомий громадсько-політичний діяч і сестра Надії Віра Савченко, екс-комбат «Айдару», народний депутат України Сергій Мельничук, кращий плакатист АТО та діючий боєць 92-ї бригади ЗСУ (Щастя) Юрій Нерослік, а також Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь.

Прес-конференцію вів головний редактор журналу «Музеї України» Віктор Тригуб.

Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь наголосив: «Надія Савченко для нас є символом боротьби,

незламності національного духу і прикладом справжньої відваги та мужності українського воїна. Допоки є такі герої, як наша Надія, – Україну не переможе жоден агресор. Ми – українці – маємо так діяти, щоб українська політична верхівка не лише говорила, а й робила все для того, щоб визволити із брутальних кремлівських застінок цю героїчну жінку».

Сергій Мельничук поділився з присутніми спогадами про трагічні бої 17–18 червня 2014 року, про той день, коли Надія потрапила в полон та її підступно викрали російські спецслужби. Він зазначив: «Надію звинувачують у загибелі на сході України російських журналістів. Неправда, коли кажуть, що вона керувала артилерією. Тією військовою операцією керував я. Надія немає жодного стосунку до того бою. Російська сторона грубо порушує права військовополоненої!»

Віра Савченко поінформувала про теперішній стан справи проти її сестри Надії та наголосила на абсолютній відсутності будь-якої законності у російському правосудді. Також вона відзначила, що Українська держава недостатньо прикладає зусиль для визволення громадянки України з полону і наголосила на замовчуванні реальної кількості жертв війни на Сході України: «Ії (війну) можна було зупинити ще під час кримських подій, але тоді керівництво побоювалося вступити у відкритий бій з російськими агресорами: поразували, що прямі людські втрати будуть понад 12000. А зараз ми маємо значно більші втрати. Таких Надій Савченко закопано на Сході України вже тисячі. Але про це замовчують».

Свої плакати, присвячені Надії, представив Юрій Нерослік (Харків), який зазначив, що «Надія надихає мене своєю боротьбою». Також у присутніх була можливість побачити і роботи Олександра Руденка (Львів), які також присвячені героїні.

Всі учасники конференції висловили єдину думку про кваліфікацію української влади і світової спільноти щодо реальних дій для визволення Надії Савченко.

«Надія проста, добра і дуже скромна людина. Вона просто виконує свою роботу – захищає Україну... Вона знає, що українці про неї хвилюються, і це її підтримує. Але героєм себе не вважає» – додала Віра Савченко.

«Виставка була підготовлена і змонтована буквально за добу, – розповів член Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів, керівник військової референтури Конгресу Ігор Рудник, – Спасибі за дієву підтримку фронтовика Юрія Неросліка, чия персональна виставка у нас уже кілька місяців. Як завжди, на висоті команда Музею плакату. Сюди постійно йдуть люди!»

Виставка триватиме близько місяця. Зараз на експозиції «Надія Савченко» представлено понад два десятки плакатів зі світлинами та з віршами української льотчиці. Художники пообіцяли її поповнювати новими роботами. Вхід – безплатний.

Прес-служба КУН

КРУГЛИЙ СТІЛ

СЕЛО – КОЛИСКА УКРАЇНИ...

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Висловлювались різні позиції та думки стосовно питання продовження мораторію на продаж землі, реформування в аграрній галузі економіки, активно обговорювалися ризики та переваги добровільного об'єднання територіальних громад для земельного питання, а також стан і перспективи використання сільськогосподарської землі в Україні.

Активну участь у обговоренні взяли Голова ВУТ «Просвіта» імені Т.Шевченка Павло Мовчан, народний депутат України I, II та IV скликань Степан Хмара, Олександр Ковалів (НААН України), Іван Розпугенко (Національна Академія державного управління при Президенті України), а також голови обласних осередків Конгресу Богдан Борович, Володимир Ткач та інші.

Захід вийшов насиченим за змістом та емоціями. Більшість промовців зійшлися на думці, що земля та її природні ресурси в Україні, як найдорожчий актив української нації, – була, є і має залишитися основним національним багатством та єдиним об'єктом права власності всього українського народу, що перебуває під особливою охороною держави. Впроваджувати вільний ринок землі, особливо за теперішніх умов, злочинно, тим паче, не врегулювавши головні проблеми життєдіяльності для всіх українців, а особливо для селян – генофонду української нації. Промовці і учасники дискусії були одностайні в тому, що земля не може бути товаром. Її власниками можуть бути лише громадяни України (з відповідним – 10–20 років – стажем громадянства) з правом успадкування.

Наталія Ключник висловила позицію Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад щодо ринку землі, яка сформульована у офіційному зверненні до ОДВ. У ній зазначається, що земля для українського села – це основа і фундамент для його існування. «Українському селу «перекрили кисень» з 1 січня 2013 року, коли вступив у силу закон «Про внесення змін до Земельного кодексу» і повноваження розпоряджатися землями сільськогосподарського призначення було передано в Держземагенцію. «Пропонуємо підійти до питання використання землі комплексно і не розглядати її як об'єкт продажу. Земля і ресурси мають стати основою комплексної стратегії розвитку кожної окремо взятої громади. Саме громада має приймати рішення як ефективно використати землю. Україна не має втратити своєї ідентичності, цілісності, унітарності. Нація має зростати на своїй землі, яка буде ефективно використовуватися у інтересах українського народу», – наголосила доповідач.

Результатом жвавої дискусії став проект резолюції, що був прийнятий учасниками засідання круглого столу за основу.

У резолюції учасники круглого столу задекларували свою готовність до активної і системної співпраці в процесі впровадження реформ в Україні з органами влади всіх рівнів та громадськістю та запросили всіх до конструктивного діалогу заради економічної могутності Української держави, створення нової моделі влади в Україні, формування сильного місцевого самоврядування, забезпечення самодостатнього розвитку кожної територіальної громади.

Прес-служба КУН

ВОЛОНТЕРСЬКІ ХРОНІКИ

СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ ВОЇНІВ АТО

Оля Черемська на екскурсії «Мандрівка за щастям» про філософію Сковороди переповідала бійцям 92-ї бригади його ідеї «сродності праці»: що вже у малому віці у дитини можна угледіти схильність до певного роду діяльності і його треба по життю розвивати. Питає бійців: «А ви пам'ятаєте, до чого, коли ви були маленькими, ваша душа лежала? І тут вони всі хором: «Дівчат кохати». А їхній командир, майор Федір, уточнює: «Я точно пам'ятаю. У мене цей нахил років з п'яти розвинувся».

На фото: червень 2015 р. майор Федір із бійцями 92-ї бригади в Літмузеї.

Друзі! Спеціально для нашої теперішньої поїздки в АТО, запланованої на 22 червня, парафіяни Свято-Дмитрієвського храму зробили збірку найпопулярніших пісень часів Визвольних Змагань, УПА та Революції Гідності. Упорядник Людмила Коробка. Художники Галя та Ярослав Соболю.

До примірника збірки додається флешка із записом пісень. 20 флешок пожертвував парафіянин нашої церкви Олександр Гребенюк.

А тепер увага:

У неділю 21 червня у Літмузеї (18.00–22.00) відбувся літературно-музичний вечір «Чуєш, мій друже». Ця дата на день пізніше твердо асоціюється в нас із стандартним набором радянських міфів, що використовує Росія проти нас як пропагандистську зброю.

Як навчитися відрізняти ці штампи від правди історії?

Передусім треба слухати і читати справжню українську літературу, слухати і співати справжні українські пісні. І це підвищить ваш інтелектуальний та естетичний імунітет проти всього совкового баракла.

Тож хочете почути справжню поезію? Маріанна Кіянowska і Галина Крук зі Львова були гостями нашого заходу. А після їхнього виступу разом із Ксенею Підпригорою ми вчили і співали кращих визвольних пісень ХХ століття.

Чуєш, мій друже? Приходь завжди на такі заходи!!!

ДУМКИ З ПРИВОДУ

ДУМА ДУМКОЮ БАГАТІЄ

Сергій
БОРЩЕВСЬКИЙ,
експерт Центру
дослідження Росії

Тринадцять років тому автор цих рядків уперше й востаннє побував у Державній думі РФ. Довго довелося марудитися у передбаннях: охоронці не знали, що вдіяти з таким курйозом – випускати чи не випускати – адже при мені були, з одного боку, запрошення та посвідчення директора департаменту Виконкому СНД, а з другого – український дипломатичний паспорт. Служиві довго радилися між собою, кудись телефонували, один навіть ходив до начальства, але зрештою пустили.

Втім, чекання було того варте. Адже йшлося про парламентські слухання щодо так званих «соотечественників», тобто російськомовних громадян країн СНД та Балтії, яких вже тоді російська влада розглядала як потенційну базу для зміцнення впливу РФ у цих країнах, а серед промовців був заявлений «сам» Жириновський. Пам'ятаю, як він, стоячи на трибуні, обурювався: хто, мовляв, дав естонцям право подвоювати літери в назві своєї столиці, якщо за нормами російської орфографії там ніяких подвоєнь не повинно бути. Я тоді ще нахабно послав Володимиру Вольфовичу із зали записку, радячи замінити оте «Вольфович» на питомо російське «Волкович», але записка залишилася без відповіді, швидше за все не пройшла цензуру помічника заступника голови Держдуми.

Згадуючи той епізод, мушу визнати одну прикру обставину: якщо тоді виступ Жириновського видавався екстравагантним, а сам він сприймався як такий собі думський блазень, то сьогодні – через якийсь тринадцять років – екстравагантною є вже вся Держдума, незалежно від фракцій, за винятком одного-єдиного депутата – змушеного залишити Росію, позбавленого недоторканності Іллі Пономарьова, єдиного, хто виступив проти анексії Криму й крові якого так прагне решта думців.

Звичайно, Жириновський і далі тримає форму – чого варт хоча б його заява про те, що нібито «США не потрібна сильна влада в Україні, а потрібні різні республіки типу ДНР та ЛНР, які, в свою чергу, повинна годувати Росія». Тобто Володимир Волкович відчайдушно бореться за своє звання головного Наполеона в тій божевільній, що називається Держдумою РФ, але тепер йому в потилицю дихають десятки конкурентів.

Складається враження, що парламентарі очманілої країни наввипередки нама-

гаються перевершити одні одних у безглузді. І йдеться тут не лише про законодавчі ініціативи, що стосуються жіночої чи спортивної моди. Якби ж то! От, скажімо, кілька днів тому перший заступник голови комітету Держдуми з міжнародних питань Леонід Калашников заявив: «я завжди виступав за пріоритет російського права над міжнародним». У такий спосіб комуніст Калашников відкоментував свій депутатський запит до Конституційного суду РФ з вимогою визначитися, що важливіше: Конституція Росії чи «якісь конвенції якогось Євросоюзу та якісь закони міжнародного характеру».

Такою була реакція «таваріща» Калашникова на повідомлення про арешт російського майна за кордоном. Навряд чи перший заступник голови комітету з міжнародних питань, який доволі часто озвучує позицію своєї країни, не знає про існування Віденської конвенції про право міжнародних договорів і, зокрема, статті 27 цього документу, що недвозначно проголошує: «Учасник не може посылитися на положення свого внутрішнього права як виправдання для невиконання ним договору», встановлюючи таким чином пріоритетність міжнародних зобов'язань кожної країни.

Втім, у державі, яка загарбанням Криму та війною на Донбасі брутально розтоптала власні міжнародні зобов'язання, свої уявлення про право. Так, депутати-єдинороси Євген Федоров та Антон Романов надіслали генеральному прокурору РФ Юрію Чайці листа з проханням оцінити легітимність створення Державної Ради СРСР, яка «своїми постановами про визнання незалежності Литви, Латвії та Естонії закріпила відторгнення від СРСР значної частини його стратегічно важливої території, втрату морських портів та акваторій, зруйнування єдиного оборонного простору країни, економічних зв'язків з прибалтійськими республіками».

Запитань щодо легітимності жовтневого перевороту 1917 року в Росії, декрету Всеросійського (!) Центрального Виконавчого Комітету від червня 1919 року «Про об'єднання радянських республік: Росії, України, Латвії, Литви, Білорусі для боротьби зі світовим імперіалізмом» (нагадаю: формально зазначені «республіки» були на той час незалежними і ВЦВК в Москві не мав права поширювати на них дію свого декрету – С.Б.) і нарешті Декларації та Договору про утворення СРСР, підписаних 27 грудня 1922 року представниками чотирьох республік, а вже 30 грудня терміново схвалених на спільному з'їзді представників Росії, України, Білорусі та Закавказької Федерації (тобто без жодних референдумів та інших демократичних процедур) депутати Держдуми, як бачимо, не мають.

Як і щодо легітимності пакту Молотова – Ріббентропа, внаслідок якого країни Балтії були загарбані Радянським Союзом, та приєднання їх до СРСР після «визволення» в 1944 році. Наслідки цього «визволення» відомі: так, лише за два дні, 22-23 травня 1948 року, в ході спецоперації під романтичною назвою «Весна» у Литві військами НКВД було заарештовано та тоді ж такі депортовано тридцятьма двома ешелонами 36 тисяч 932 особи. 12 січня 1949 року Рада міністрів СРСР ухвалила постанову «Про виселення та депортацію за межі Литовської, Латиської та Естонської радянських соціалістичних республік куркулів із їхніми сім'ями, сімей бандитів і націоналістів, які перебувають на нелегальному становищі, сімей бандитів, убитих під час збройних сутичок, засуджених або амністованих, які продовжують вести ворожу діяльність, а також сімей пособників бандитів».

«Виконання» постанови військами НКВД тривало з березня по травень, його жертвами стали близько 95 тисяч депортованих з Балтії осіб. Серед «ворожих елементів», згідно з датованим 18 травня 1949 року донесенням Сталіну міністра внутрішніх справ СРСР Сергія Круглова, налічувалося 27 тисяч 84 дитини віком до шістнадцяти років, 1 тисяча 785 дітей раннього віку без сімей, 146 інвалідів, 2 тисячі 850 осіб дуже похилого віку.

Цим депутати Держдуми не переймаються. А даремно. Позови проти Росії жертв радянського терору та їхніх нащадків могли б похитнути економіку країни-агресора не гірше, ніж справа ЮКОСа. В кожному разі це питання варто вивчити із залученням провідних правників: ініціатором тут могло б виступити громадсько-політичне об'єднання Балто-Чорноморська Ініціатива.

В контексті сказаного вкотре доводиться наголошувати на небезпеці проникнення в суспільно-політичну свідомість міркувань так званих російських лібералів. Один із останніх прикладів – розтиражоване вітчизняними ЗМІ інтерв'ю професора економіки паризького інституту політичних досліджень Сергія Гурієва, який, зокрема, стверджує: Захід за допомогою програми на кшталт плану Маршала може допомогти створити нову Росію, допомагаючи відновити її економіку та подолати корупцію. Захід повинен створити план інтеграції Росії у вільний світ». Прикметно, що ідею плану Маршала для Росії щоправда «після доби Путіна» обстоює і той-таки Михайло Ходорковський.

Отже «Захід повинен». Насправді ж Захід нічого не повинен. Захід уже припустився помилок, допомігши запнудити на ноги єльцинській Росії, яка на наших очах трансформувалася в Росію путінську. І якщо російська влада має кошти на агресію та новітні військові розробки, то нехай сама дбає про те, як нагодувати народ, або нехай цей народ змете цю владу.

Єдине, чого потребує Росія з боку Заходу, це «залізної завіси» довкола себе. Теорія Дарвіна тут не спрацює: мавпа та людина мають різне походження.

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА

РЕФОРМА ГРОМАД:
для чого і для кого?

В Інституті стратегічних досліджень за участі провідних науковців та представників експертного середовища відбувся круглий стіл «Регіональна багатогранність України як ідеологія нової регіональної політики».

Підписання Угоди про Асоціацію з ЄС регламентувало посилення відповідальності регіонів та громад України за імплементацію європейських підходів до регулювання регіонального розвитку, а на державу – проведення принципів регіональної політики ЄС та формування її на нових засадах. Серед основних завдань, які має розв'язати нова адміністративно-територіальна реформа, основними є консолідація регіонів в єдиний державний механізм з врахуванням їх різноманітності, збалансування економічного розвитку громад шляхом надання максимального сприяння зі сторони держави місцевим інвестиційно-економічним ініціативам й головне завдання – надати максимум соціально-економічних послуг конкретній особі незалежно від місця її проживання! Для вирішення поставлених завдань при Президентові України створена Регіональна рада, яка складається з п'яти груп і має за мету напрацювання нових підходів до вирішення проблем регіонального розвитку. І лише відсутність політичної волі вищого керівництва держави, якої не вистачило у 2005-у році, може не дати реалізуватися повноцінної програмі децентралізації й проведення адміністративно-територіальної реформи... Проте децентралізація в нинішніх політико-економічних умовах та в умовах так званої гібридної війни з неоімперською Росією несе й певні загрози, сепаратизму зокрема...

На круглому столі науковці вказали на цілий ряд проблем програми децентралізації, зокрема на її науково-практичну безсистемність... На превеликий жаль, системно в нас розвиваються лише системна корупція, системний рекет, системна тіньова економіка й системна економічна стагнація... Регіональна політика має всі шанси стати неуспішною, якщо вона буде фрагментарною та хаотичною!

І Україна дуже часто виступає як держава не суб'єктом, а об'єктом міжнародної політики, і регіони й громади, на жаль, не є суб'єктами державної регіональної політики. Відсутня підготовка якісних регіональних кадрів, що є найважливішою справою держави при проведенні такої політики. Є Міністерство міжрегіонального розвитку, але немає агентств регіонального розвитку, які стали б інструментами поєднання зусиль держави та бізнес-структур для ефективного розвитку регіонів, виходячи з англійського та загальноєвропейського досвіду. Є велика спокуса у розробників програми децентралізації перекласти соціальні зобов'язання центральних органів держави й влади в цілому на слабкі плечі новостворюваних громад! Чого вартий лише принцип об'єднання місцевих громад (добровільно-примусового!) на рівні 10–12 тисяч осіб, коли експерти схиляються до оптимальної цифри в 5–7 тисяч осіб. А спроба подолати регіональні ментальні відмінності пришвидшеними темпами: «п'ятирічку – за три роки!» та ще й в умовах війни, коли проблема безпеки й збереження цілісності загальнодержавного простору виходить на першу позицію, може призвести до сумних наслідків. До цього додається ще й відсутність коштів на проведення реформи. Наприклад, для тієї ж Польщі Євросоюз надав для втілення програми децентралізації 5 млрд. євро, а для України?

Загальний підсумок експертів озвучив Василь Куйбіда і як науковець і як практик регіонального управління: «Децентралізація – є принцип управління державою. На жаль, ще й досі немає чіткого розуміння Національної ідеї та національних інтересів еліти України, що змінюють одна одну на олімпі влади ось уже майже чверть століття. Ми рухаємось невблаганно від економічної кризи через виниклу через неї соціальну кризу до політичної кризи».

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

А КАДРИ – ХТО?

Новопризначенець – з «гнізда» Януковича

Новий керівник Антитерористичного центру СБУ

Маліков підтримував російських окупантів в Криму, – Кіпіані

Новопризначений керівник Антитерористичного центру при СБУ Віталій Маліков під час окупації Криму Росією підтримував окупантів.

Зокрема, будучи депутатом Севастопольської міської ради, Маліков виступав з підтримкою ідеї так званого «народного губернатора» Севастополя, росіянина Олексія Чалого щодо будівництва блокпостів і створення так званої «самооборони» Криму, представники якої надалі займалися масовими викраденнями

проукраїнських громадян у Криму і тортурями.

Про це журналіст Вахтанг Кіпіані заявив на своїй сторінці в соціальній мережі Facebook, інформує Цензор.НЕТ.

«Хтось Віталій Маліков, призначений начальником Антитерористичного центру при СБУ. 26 лютого 2014 на сесії Севастопольської міської ради, депутат від Народної партії (Литвина), виступав з підтримкою ідеї народного губернатора Чалого щодо будівництва блокпостів і

створення «самооборони», – написав Кіпіані.

Крім того, за даними ЗМІ, генерал-майор міліції Віталій Маліков є зятем колишнього міністра внутрішніх справ України часів Леоніда Кучми – Миколи Білокозя. Очолював при ньому міліцію Севастополя.

Його рук справа – міліцейське стеження за кандидатом у президенти Ющенко і скандал на Ай-Петрі, повідомляє «Дзеркало тижня». Після відставки Маліков перейшов у банківський сектор і став замдиректора Кримської республіканської дирекції «Райффайзенбанк-Аваль». У 2010 році був обраний депутатом Севастопольської міської Ради.

Як повідомлялося, 23 червня президент України Петро Порошенко призначив Малікова керівником Антитерористичного центру при СБУ.

Джерело: <http://censor.net.ua/n341301>

ЗНИЩЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Наталка ПРУДКА

Безперспективність розвитку однієї з найпотужніших науковосних галузей – атомної енергетики – це факт цілком очевидний, адже і попередня, і нинішня влада, в складі якої – жодного атомника, безпорадні в своїх діях по відношенню до галузі. Проте намітилися позитивні зміни: глава Міненерго вугілля Володимир Демчишин нарешті зрозумів: галузі потрібен керівник-фахівець, тобто, заступник міністра з питань атомної енергетики.

Але міністрові таки доведеться відповісти за свої незрозумілі для мислячої людини дії, коли у березні, всупереч чинному законодавству про кваліфікаційні вимоги до керівників в царині ядерної енергії, призначив не фахівця-атомника Сергія Єрмака начальником управління з питань енергетики та атомно-промислового комплексу Міненерговугілля. Практично, він залишається єдиним представником від атомників у владних структурах, але його статусу недостатньо для вирішення глобальних проблем галузі.

Більшого цинізму годі й придумати: в державі, яка пережила Чорнобильську трагедію, та ще й в умовах воєнної агресії з боку Росії, керувати ядерною енергетикою міністр призначив колишнього фінансового директора компанії «Білла-Україна»? Коментарі зайві. А от навіщо це зробили – відповідь на це запитання очевидна: комусь до вподоби поуправляти фінансовими потоками «Енергоатому», річний обіг якого цього року сягне 40 мільярдів гривень!

У результаті влада – і нинішня і попередня – загнала в глухий кут всі напрацювання професіоналів щодо розвитку атомно-енергетичної галузі. Ця галузь під час війни на сході стала найнадійнішим оплотом в енергозабезпеченні держави – частка атомної енергетики в загальній структурі виробництва сягнула небувалих обсягів: з доєсних 43 відсотків до майже 60–70-ти!

На тлі існуючих проблем яскравим свідченням стало те, що рівень безпеки наших АЕС не викликає сумнівів у експертів. «Надійність та безпека діючих енергоблоків – на рівні країн світових компаній», – стверджує Володимир Бронніков, експерт Московського центру Всесвітньої асоціації організацій з експлуатації АЕС (ВАО АЕС) в Україні, почесний президент Українського ядерного товариства. Що ж необхідно зробити для того, щоб відновити перспективи розвитку атомно-енергетичного комплексу? Про це – у розмові з Володимиром Бронніковим.

– Сьогодні атомних потужностей в Україні достатньо, але найближчим часом, коли економіка почне зростати, ситуація може змінитися з точністю до навпаки. Збудовані в радянські часи АЕС майже вичерпали свій ресурс, тому прийшов час подумати, чим їх замінити. Але в «Енергоатомі» з 2012 року заморожені практично всі інвестиційні проекти, в тому числі й спорудження 3-го та 4-го атомних енергоблоків Хмельницької АЕС. У чому ж причина?

– Заплановані до будівництва атомні енергоблоки розраховані на все XXI століття. В будь-якій країні діючі та заплановані до будівництва енергоблоки повинні опиратися на власний інжиніринг, ми повинні самі розв'язувати питання ядерної безпеки. Але наші наукові установи вирішують лише певні прикладні завдання, а не комплексні, як, наприклад, у Росії.

Країна з розвинутим атомно-енергетичним комплексом повинна продумувати свою політику на 100 років і, як мінімум, на 20 років вперед. Але ці проблеми повинна вирішувати не лише експлуатуюча компанія (НАЕК «Енергоатом». – Авт.), а, насамперед, уряд. Що я маю на увазі? От у нас побудовані за радянським дизайном енергоблоки відпрацювали 30 років, тепер ми продовжуємо їх термін ще на 20 років, тому повинні передбачити все, що відбуватиметься через 20 років.

Якихось 5 років тому ніхто з нас не думав, що так погіршаться взаємини з Росією. Але саме в Росії знаходяться поставальники критичних послуг для атомної енергетики, і не лише ядерного палива, але й інжинірингових послуг. Я завжди говорив: Україна не має права залежати від жодної іншої країни-постачальника критичних компонентів АЕС – ядерного палива, реакторів тощо. Тому ми повинні були створити національний атомний інжиніринг. Якщо в країні експлуатують та будують атомні енергоблоки, потрібно спиратися на власний інжиніринг, включно з науково-технічним супроводом, на власне атомно-енергетичне машинобудування та, що найважливіше, на різні джерела постачання ядерного палива.

– Але ж власний інжиніринг досі не створено, хоча відомо, що 5 років тому підрозділ компанії «Енергоатом» – «Атомпроектінжиніринг», яким Ви тоді керували, спільно з Національною Академією Наук України розробили комплексну програму створення системи власного інжинірингу та передали її на затвердження в Мінпаливенерго. В чому ж причини такого провалу?

– Так, власний атомний інжиніринг так і не створили, хоча нині це особливо актуально. Спільно з відділом ядерної енергетики НАНУ ми розробили таку програму дій, коли декілька наукових інститутів планували перевести на «атомні шпали», тобто, кожен інститут повинен був відповідати за один напрямок діяльності. Для втілення цієї програми потрібна була лише воля уряду. А це – потрібно було підняти тариф на атомну енергію лише на 0,2 копійки, щоб зібрані кошти спрямовувати в державний бюджет для цільового фінансування розвитку наших наукових інститутів. Але надвишку до тарифу не запровадили, тобто, не створили джерела фінансування. Та й взагалі на рівні уряду цю проблему навіть не розглянули. Я зрозумів, що колишня влада виявилася не готовою осмислити поставлені перед нею задачі.

Тому нині компанія «Енергоатом» обмежує свою діяльність лише поточними справами щодо організації безпечної та надійної експлуатації атомних енергоблоків, що також дуже важливо, особливо в нинішніх умовах. Компанія блискуче з цим справляється, але не може вирішувати державні задачі.

– Але не можна забувати про майбутнє атомної енергетики, адже, крім електроенергії, галузь продукує ще й радіоактивні відходи (РАВ), небезпечні для оточуючих. Що необхідно зробити, щоб процес зрушив з місця?

– Створення власного атомного інжинірингу в нинішніх умовах потребує негайного вирішення. Наші пропозиції пиляться у міністерських кабінетах – їх потрібно негайно діставати з шухляд та запускати в роботу. До того часу, поки ми не вирішимо цю проблему, ми не збудуємо жодного нового ядерного енергоблоку, не вирішимо проблему радіоактивних відходів, що створюються в процесі діяльності АЕС.

Згідно з чинним законодавством, атомники повинні створити систему кондиціонування РАВ, і потім ці відходи в безпечній упаковці передати державі, яка зобов'язана забезпечити їх надійне зберігання. На ці

потреби «Енергоатома» перераховуємо до державного бюджету екологічний податок на РАВ. А подальше зберігання РАВ — це вже не відповідальність експлуатуючої організації. Це відповідальність держави. Якщо відходи не високоактивні, держава їх зберігатиме 300 років. Високоактивні РАВ зберігатимуться вічно в спеціально створених геологічних формаціях. Згідно чинного законодавства, це відповідальність держави. Компанія «Енергоатом» не може вирішувати державні задачі.

– Але ж атомники повинні ініціювати вирішення цих проблем перед урядом, особливо за умов військової агресії?

– У цій ситуації ми залежимо від Росії щодо поставок критичних компонентів, але не залежимо від інжинірингових послуг на поточну діяльність. За відсутності національного атомного інжинірингу ми не здатні комплексно працювати як з російськими виробниками ядерних установок, так і з європейськими, американськими, японськими, адже ми не спроможні кваліфіковано зрозуміти те, що нам пропонують на світовому ринку. А якщо ми не здатні зрозуміти ту продукцію, яку нам пропонують, то ми фактично зберігаємо залежність від того розробника реакторів, атомних станцій, що залишився нам у спадок від СРСР. Всі вони розташовані у Росії.

Це і є головною проблемою за відсутності власного інжинірингу: ми не спроможні аналізувати власну безпеку, не можемо зрозуміти, що нам пропонують зовнішні поставальники – з Росії чи інших країн. Якщо проблема створення власного інжинірингу буде вирішена, всі інші проблеми також будуть вирішені.

– Хто ж вирішуватиме ці проблеми? Мабуть, ініціатива повинна йти від Сергія Єрмака?

– Та нічого не потрібно робити. Треба лише підняти ті документи, які зберігаються в Мінпаливенерго, створити відповідну робочу групу і запускати в роботу.

За родом своєї діяльності, я не стикуюся з державною системою управління атомною енергетикою. Як представник ВАО АЕС в Україні, я просто спостерігаю за роботою української АЕС, веду моніторинг, і бачу, що ніяким чином не вирішуються роботи щодо створення власного атомного інжинірингу, не вирішується проблема державного зберігання РАВ. Кваліфіковано вирішуваться лише один напрямок робіт – це адаптація іншого, крім російського, виробника ядерного палива для реакторів типу ВВЕР-1000. Це я повністю вітаю!

Ми йдемо в Європу, а там діє вимога: купувати не менш ніж 20 відсотків ядерного палива в іншого виробника. Це нормально, не повинна бути залежність лише від одного поставальника, адже це критична позиція.

– Ви маєте на увазі дослідну експлуатацію ядерного палива американської Westinghouseна Южно-Українській АЕС? Коли, на Вашу думку, це паливо зможе отримати ліцензію на промислову експлуатацію?

– З приходом компанії Westinghouse наші фахівці поглиблюють своє розуміння роботи реактора та його активної зони. З огляду на те, що на ринку тепер присутні два виробники ядерного палива, ми отримали змогу критично розмовляти з російськими поставальниками ядерного палива. Також ми можемо критично говорити і з компанією Westinghouse з приводу підвищення якості, чи, передбачивши на майбутнє, появу якихось проблем.

За моїми оцінками, американське паливо за наявності всіх його хороших показників у роботі може бути ліцензованим для промислового використання не раніше, ніж через три роки. Я знаю настрої росіян-професіоналів: вони незадоволені з комерцій-

ної точки зору, але у них немає технічних претензій до того, як «Енергоатом» проводить цю роботу. Самі росіяни також виробляють ядерне паливо для західних атомних енергоблоків. Це нормально, тому не потрібно лякати нас страшилками, які інколи з'являються в пресі, – вони з політичним душком.

– Але де ж атомники зберігатимуть касети з відпрацьованим американським паливом, адже й досі не збудовано Централізоване сухе сховище відпрацьованого ядерного палива (ЦССВЯП) за технологією американської HoltecInternational в зоні Чорнобильської АЕС?

– Звісно, що відпрацьоване американське паливо Росія не прийматиме до себе на зберігання. Тому цю проблему потрібно вирішити. Україна повинна збудувати незалежну систему зберігання – ЦССВЯП. На Запорізькій АЕС збудували ж? І тепер ніяких проблем. Інколи народ обурюється, що туди ввозитимуть ВЯП з інших країн, але ми вибрали таку систему, яка не передбачає завезення туди ВЯП з інших атомних електростанцій.

– Нещодавно французька компанія AREVA презентувала в Києві свою концепцію щодо можливості на власних потужностях переробляти відпрацьоване паливо – і російське, і американське. Чи зможе AREVA стати альтернативним постачальником послуг, поки Україна не збудує своє ЦССВЯП?

– Колиш компанія Framatome (згодом ввійшла до складу AREVA) купила ліцензію на американську систему сховища ВЯП, яку згодом збудувала для потреб виключно Чорнобильської АЕС (цей провальний проект СВЯП-2 згодом вирішили доопрацювати спільно з американською HoltecInternational, адже в бетонних стінах виявили тріщини, звідки виходила радіація. – Авт.).

До речі, AREVA ніколи не бере відпрацьоване паливо на зберігання. Вони беруть ВЯП лише на переробку, після того, як виділяють цінні компоненти, відходи відправляють назад до країни-замовника. Такі послуги вони робили для Японії. Тому Україні потрібно збудувати власне ЦССВЯП.

– З огляду на те, що у американського палива вища ємність урану, це дозволяє робити більш гнучкі паливні цикли – 12, 18 чи 24 місяці. Поки що використовується 12-місячний цикл. Експерти стверджують: коли паливний цикл буде суттєво збільшено, то ядерне паливо в реакторі вигорить до такого стану, що стане економічно не доцільно переробляти ВЯП з метою відбору цінних компонентів для виробництва палива, яке можна буде застосовувати для майбутніх реакторів на швидких нейтронах?

– Це питання спеціального – атомного інжинірингу. Ми, атомники, на зібраннях Українського ядерного товариства неодноразово ставили перед нашими вченими задачу: розпишіть наш ядерно-паливний цикл (який проходить в реакторі АЕС. – Авт.). Оптимізуйте його. От у нас є вхідне ядерне паливо з такими-то характеристиками. До якого рівня ми повинні в них працювати і що потім з ним робити – можливо, передавати його для канадських реакторів Candu? Якщо так, тоді потрібно використовувати заводи з переробки ВЯП в Канаді.

Якщо ж паливо в реакторі вигорить до такого рівня, що його подальша переробка стає не рентабельною, тоді ми робимо з нього радіоактивні відходи. Можливо, доцільно випалювати ядерне паливо до нижчого рівня (нині в реакторі згорає лише 3-5% цінних компонентів ядерного палива, а решта – 97-95% – це ізотопи, які в подальшому можна використати для реакторів на швидких нейтронах. Нині ВЯП з цінними компонентами вивозять на переробку до Росії, звідки вони повинні були повернутися в Україну. – Авт.).

Наші вчені повинні були проаналізувати ядерно-паливний цикл, щоб оператор атомних станцій – НАЕК «Енергоатом» – міг рухатися самостійно. Щоб це стало можливим, потрібно було створити в Україні певні напрямки наукових досліджень в наших інститутах.

МАЛОЗНАНА СТОРІНКА ПРОТИСТОЯННЯ МІЖ РАДЯНСЬКИМИ ПАРТИЗАНАМИ ТА УКРАЇНСЬКИМИ ПОВСТАНЦЯМИ

Андрій СУХИХ,
магістр історії Національного університету
«Острозька академія»

Протистояння між українськими повстанцями та радянськими партизанами, попри значну кількість праць з історії українського повстансько-підпільного руху та радянського партизанського руху Опору, які останнім часом почали з'являтися в науковому просторі, має ще дуже багато «темних сторінок». Зокрема, особливою сторінкою у протиборстві між двома партизанськими арміями на терені Волині стала боротьба Тернопільського партизанського з'єднання ім. М. Хрущова (командир І. Шитов) з упівцями військової округи (ВО) «Заграва».

Варто зазначити, що вищенаведене партизанське формування, попри свою назву, ніколи не діяло на Тернопіллі, а балансувало на межі Рівненської та Житомирської областей. Крім того, воно протягом свого існування пройшло кілька реорганізацій, спочатку підпорядковуючись Житомирському партизанському з'єднанню, потім Кам'янець-Подільському обкому КП(б)У і, зрештою, з жовтня 1943 р. – безпосередньо Українському штабу партизанського руху (УШПР).

Першим тереном, де партизани Шитова розгорнули свою діяльність, став Новоград-Волинський район Житомирщини, куди вони прибули 17 лютого 1943 р. з білорусько-українського порубіжжя.

Тим часом, на Волині був лише започаткований процес формування централізованої військової організації – Української повстанської армії.

У першій половині 1943 р. відбулася поступова ескаляція конфлікту, що характеризувалася сутичками між диверсійно-розвідувальними групами «червоних» партизанів та українськими націоналістами. До того ж, бандерівці за допомогою пропагандистських рейдів намагалися отримати підтримку населення місцевостей, які були на значній відстані від місця зародження та формування УПА. Не винятком стала Новоград-Волинщина.

Зокрема, перший відомий рейд на схід здійснив відділ Федора Воробця-«Верещак». Перетнувши колишній польсько-радянський кордон, повстанці проникли на Новоград-Волинщину в ніч на 30 травня 1943 р., дійшовши до чоповицьких і малинських лісів Житомирщини. За першим відділом УПА рушили на схід ще два. Про рейд відділу «Шпака» у червні 1943 р. на Житомирщину із занепокоєнням повідомляла розвідка Сумського партизанського з'єднання, відзначаючи, що самостійники «маскуються під червоних партизанів». Відомо, що наприкінці червня того ж року декілька упівських відділів знову проникли на Житомирщину.

Спочатку повстанці намагалися обходити сутички з радянськими партизанами. Вони подекуди пересувалися під «їхньою маркою», однак надалі почували себе все більш упевнено у терені діяльності «червоних», і, все ж таки, мали з останніми неодноразові невеликі короткочасні бої.

Повертаючись на Рівненщину після рейдів по північно-східній Житомирщині, упівці мали низку військових сутичок. Зокрема, бій біля с. Красилівка Ярунського району. Вдалося встановити, що з боку «червоних» загинули Олександр Загрий та Федір Тимошук – бійці загону ім. 25-річчя Радянської України із Житомирської партизанської дивізії ім. М.Щорса. А серед повстанців особливо відзначилися чатовий «Левадний» та кулеметник «Арсен».

Слідом за першими повстанськими загонами вирушили наступні. Наприклад, під час рейду до с. Велика Рача Малинського району відділ упівців на чолі з Іваном Ленем-«Левом» у серпні 1943 р. мав три сутички з більшовицькими партизанами на Новоград-Волинщині. Перша відбулася 28 серпня у с. Дубники, де повстанці захопили у полон чотирьох «червоних». Наступного дня вони зустріли збройний спротив «советів» у Курчицькому лісі. Того ж дня відбулася перестрілка із більшовиками у с.Сосимівка, під час якої упівцям вдалося здобути велику кількість зброї та захопити в полон шістьох противників.

Очевидно, що повстанці не мали наміру зупинятися на Новоград-Волинщині під час рейдів на Схід, оскільки вважали, що тоді важливіше було заручитися підтримкою населення, яке проживало значно далі від місць активної діяльності УПА. Упівці звернули увагу на вищезазначений терен лише, коли тут почали оперувати їхні ідеологічні вороги – радянські партизани, зокрема, з'єднання ім. Хрущова.

Тим часом, УШПР, керуючи бойовою діяльністю радянських партизанських формувань України, надавав з'єднанню І. Шитова конкретні вказівки щодо створення агентури в упівському підпіллі та боротьби з ним. Як впливає із виявлених радіограм УШПР за квітень–травень 1943 р., його начальник Тимофій Строкач наказував створити агентурно-бойову групу, детально описати діяльність повстанців, їхні зв'язки із іншими течіями руху Опору, систему забезпечення харчами, зброєю, боеприпасами.

Пріоритетність використання агентури у середовищі упівців виникла із загострення відносин між «червоними» партизанами та українськими націоналістами. Знищення організації, яка вважала Радянський Союз головним ворогом та прагнула відірвати Україну від «братньої держави», було важливим завданням для радянських карально-репресивних органів. Крім того, особливу роль відіграла перемога радянських військ у битві під Сталінградом на початку лютого 1943 р., що стало сигналом більшовицьким партизанам для розгортання руху за відновлення радянської влади. Одним із аспектів цього була компрометація та ліквідація ОУН та УПА. Проте у плани бандерівців не входило повернення України до складу Радянського Союзу. Тож аби послабити українських націоналістів, чекісти та радянські партизани почали «вмонтовувати» своїх агентів у лави упівців.

«Програмним документом» застосування агентури у боротьбі з українським повстансько-підпільним рухом слугував план посилення партизанського руху в Україні начальника Центрального штабу партизанського руху П. Пономаренка від 11 січня 1943 р. та директива від 28 лютого 1943 р. першого заступника голови НКВС В. Меркулова та додаток щодо «використання німцями українських націоналістів на тимчасово окупованій території та їхній антисоветській роботі». Перед енкведистами та радянськими партизанами ставилося завдання: «використовувати наявні агентурні можливості для розкладання серед українських націоналістичних елементів з ціллю паралізації антирадянської активності цих контингентів, послаблення поширення серед них пронімецьких настроїв і компрометації керівництва оунівського руху».

Характерно, що створенню радянської агентури на терені військової округи УПА «Заграва», не бажаючи цього, посприяли самі ж українські повстанці. Зокрема, 18 червня І. Шитов рапортував до УШПР, що у с. Червона Воля (Воняче) Городницького р-ну (тепер Новоград-Волинський р-н) прибула Ольга Васильчук з націо-

налістичною літературою і запискою. В останній, зазначалося: «[...] щоб із села відібрали два-три чоловіки [...] які повинні прибути для отримання інструктажу та створити підпільну організацію у Вашому р-ні [...]». Указані матеріали потрапили у з'єднання І. Шитова, який негайно вирішив відправити у с. Маринин (Корецький р-н) до О. Васильчук свого агента – «Волкова». Останній увійшов у довіру до націоналістів, отримав від них псевдо «Генералов» і завдання створити районний провід з організаційним центром у с. Червона Воля, що й зробив. У свою чергу, майбутня округа мала діяти під криптонімом «Пекло».

Крім того, аби легалізуватися в повстанському середовищі, радянські партизани відправили на курси референтів територіальних округ своїх агентів – «Липенка», «Іванова», «Запорожця».

Про результати двотижневого вишколу в с. Клецьке (тепер Корецький р-н) І.Шитов повідомив УШПР 17 серпня 1943 р., де зазначав, що відправлені агенти були призначені референтами господарства, «політичної безпеки». Таким чином була організована ексектива району «Пекло», провід якого перебував у с. Червона Воля.

Повстанські документи свідчать, що в районі «Пекло» справно працювало заплілля: організовувалися вишколи, а також діяли господарські референтури. Сам же район, очевидно, не мав поділу на куші, поділяючись тільки на станиці.

Створення радянської агентури, очевидно, повинна була виявити Служба безпеки ОУН (СБ ОУН), однак з цим завданням вона не впоралась. Натомість, як впливає із звіту окружної політичної референтури заплілля ВО «Заграва» за жовтень 1943 р., СБ акцентувала увагу на тому, що «наша література потрапила до більшовицьких загонів, унаслідок прочитання якої багато червоних бійців почали кричати на своїх командирів [...] у рядах червоних відбулися сильні арешти». Крім того, комендант Костопільського надрайону «Долина» у своєму «деннику» лише зазначив, що в одному із сіл Городницького району було «розкидано літературу», завдяки чому сформувалася боївка УПА, яка мала невелику кількість зброї. Тобто повстанці, навіть, не здогадувалися, що в районні «Пекло» діяла радянська агентура.

Наприкінці грудня 1943 р. І. Шитов повідомляв УШПР про успішні результати боротьби із упівцями. Зокрема він відзначив, що у Городниці агент Іван Гаркавий-«Кочубей» виявив осіб, приналежних до націоналістів: Остапа Костюка, Петра Кухарчука, Павла Паюшенка, Григорія Лакезюка, Талімона Конончука. До того ж, радянська розвідка встановила, що підпільно-націоналістичні організації існували у Чуднівському, Барашівському та Черняхівському районах Житомирщини.

Згідно з вказівкою УШПР від 12 грудня 1943 р., радянські агенти взяли на «облік» 97 бійців УПА. Крім того, партизанам Шитова вдалося виявити 19 членів ОУН, серед яких 8 проживали в Житомирській області, а решта мешкали в Рівненській. Очевидно, що радянські агенти, хотіли розвинути свій успіх, ліквідувавши або ж захопивши в полон коменданта Костопільського надрайону «Ворона». Зокрема, комендант району «Пекло» «Даждь» (він же «Волков», «Генералов») запрошував останнього прибути в Городницький терен, проте «Ворон» відмовився.

Ці факти демонструють результати діяльності радянської агентури. Унаслідок того, що з'єднання І. Шитова перемістилося на західноукраїнський терен, створений легендарний район «Пекло» та агентурна справа по ньому – «Самостійники», а також список агентури був переданий командир

партизанського загону ім. Хмельницького Б. Чубенку.

Потрібно наголосити, що СБ ОУН лише в грудні 1943 р. «розкрила» цю більшовицьку агентуру, яка була створена Тернопільським партизанським з'єднанням ім.М.Хрущова. Про це лише у лютому 1947 р. писав колишній комендант ВО «Заграва» Іван Литвинчук-«Дубовий»: «На хуторі с. Корост Степанського району 12.12.43 р. під час відправи активу з надр. Костопіль викрито в активі Городницького району агента Генералова та розвідчицю Галку (обоє – східняки). Шеф її Чубенко був безпосередньо зв'язаний з Москвою радіонадайнником. Видаючи Генералова та сексотську сітку, яку зорганізували чесні революціонери як наших людей в Городницькому] рай[оні], коштом їх життя розвідчиця Галка мала влізти в довір'я окр[ужного] проводу в характері секретарки-машиністки. Всі матеріали, які здобула б, мала подавати через рад[іо-надайнний] апар[ат] до розвідного партизанського відділу ім. Хмельницького, який мав перенестись з-за Случа в цуманський ліс».

Принагідно зазначимо, що востаннє в упівських документах район «Пекло» згадується наприкінці травня 1944 р. Очевидно, це можна пояснити зміною назв одиниць сітки заплілля, яка відбувалася у зв'язку з приходом радянських військ на Волинь.

Після розкриття повстанського підпілля на Новоград-Волинщині з'єднання ім. М.С.Хрущова продовжило виявляти активних членів і симпатиків ОУН і УПА вже у 1944 р. Різнити лише у тому, що тепер партизани І. Шитова основну увагу звернули на Березненський район Рівненщини. Наприклад, наприкінці лютого того ж року «червоним» вдалося поповнити агентурну мережу в останньому терені. Так, у націоналістичному підпіллі почали діяти такі агенти: Михайло Радиван-«Григорій», Петро Зайко-«Дуб», Єлисей Ємець-«Становий», а також Зінаїда Петрук-«Бирюкова», яка працювала в СБ ОУН під псевдом «Голубка». Крім того, Шитов інформував УШПР, що внутрішніми агентами радянської розвідки в Березненському районі стали Максим Яшук-«Червоний», у Степанському – Василь Ветров-«Журавель», у Колківському – Кузьмич-«Ворошинка», Броніслав Лиснінський-«Лаврентєв».

Архівні документи та спогади колишніх шитовців свідчать, що с. Червона Воля тривалий час було місцем дислокації Тернопільського партизанського з'єднання. Місцевість на захід від цього польського села перетворилася на місце боротьби за продовольство, яка розгорнулася між партизанами Шитова та упівцями у жовтні-грудні 1943 р.

Через брак продовольчого забезпечення червоних партизанів «народні месники», в основному коштом місцевого населення, вирішували ці питання. Досить часто це відбувалося шляхом насильства та розбою. З іншої сторони, радянські партизани, не маючи значної підтримки населення на Волині, намагалися ліквідувати цю найголовнішу перевагу українських повстанців.

Боротьба за продовольство, яка була однією із форм протистояння між упівцями та радянськими партизанами, провокувала нові сутички між ворогуючими сторонами. Оскільки повстанці будучи вихідцями із місцевих сіл, природно, захищали свої оселі від нападів «непроханих гостей».

Наведемо декілька прикладів. Відомо, що у жовтні 1943 р. радянські партизани здійснили дві невдалі спроби пограбувати сс. Лучиця (Новоград-Волинський район) і Устя (Корецький район). У листопадовому звіті референт СБ «Зима» відзначав, що «червоні» під виглядом бандерівців пограбували с. Косенів (Новоград-Волинський район), забравши у селян овес, а тих, які не хотіли давати збіжжя, побили. Невдало завершився напад партизанів на с.Франківське Корецького району 19 грудня 1943 р. Проте через п'ять днів у с. Устя того ж району вони реквізували п'ятнадцять голів рогатої худоби, троє коней та вісім свиней.

Про бандитизм, пияцтво, грабування місцевого населення шитовцями згадував після війни Дмитро Медведєв – командир зафронтового формування спеціального призначення НКДБ УРСР «Переможці». Характерно, що І. Шитов, на вимогу останнього навести дисципліну, відповідав: «Що,

Ви хочете, щоб нас у першому ж бою вбили наші партизани?». Як свідчать донесення командира Сумського партизанського з'єднання Петра Вершигори, підлеглі партизани І.Шитова місцевим жителям заявляли: «Ми той загін, який бере усе підряд», «Тітка, відкривай шафу, ми на операцію приїхали».

Навіть серед партизанських командирів з'єднання під командуванням І.Шитова мало погану славу, оскільки, аби виконати поставлене завдання, шитовці намагалися повною мірою використати місцеве населення, не зважаючи на те, чи підтримує воно «совєтів». Звичайно, що це зменшувало підтримку місцевих жителів та сприяло посиленню збройної боротьби із упівцями. Тому колеги-командири І. Шитова обурювалися діяльністю його підопічних.

Вищезазначені грабунки, які практикувалися щодо українського населення Волині, провокували подальшу ескалацію конфлікту з відділами УПА. Внаслідок цього, колишній польсько-радянський кордон і річка Случ на захід від Городниці, фактично, перетворилися на межу зон впливу УПА та радянських партизанів, які діяли на Житомирщині. Це, зокрема, підтверджує один із «Теренових звітів» СБ ОУН. У ньому писалося: «[...] найбільші сили червоних за р. Случ (біля 2000). [...] На захід ві[д] Случі діють лише малими відділами. Вся їх робота спрямована на диверсію у нім[ецькому] запіллі та на боротьбі з нами. Ведуть пропаганду проти УПА, що [...] УПА грабує і мордує цив[ільне] населення, що в УПА є тільки «западники», а «східняків» стріляють, що УПА винищує інші (не українці) національності [...]». Вищезазначене також підкреслював у своїх спогадах курінний УПА Максим Скорубський-«Макс»: «Річка Случ була кордоном та лінією «Мажіно» між зонами впливу УПА та совєтських партизанів. Корецький район та південно-західний терен Случа був закріплений за відділами УПА. На північ та схід від Случа відділи УПА робили лише недалекі випадки у «ворожий терен»».

Наростаючий збройний конфлікт між упівцями ВО «Заграва» та партизанами Тернопільського партизанського з'єднання вилився у масштабну військову баталію біля с. Мочулянка Березненського району 16 листопада 1943 р. Як свідчать упівські матеріали про цей бій, повстанці наступали силами шести сотень (сюди входив курінь «Крука», сотня «Шавули», сотня «Буревія» та курінь «Макса») під тактичним командуванням Адама Рудика-«Шавули» з метою остаточно вибити за річку Случ польсько-більшовицьку партизанку. Вважалося, що в цих теренах діє близько 500 польських та радянських партизанів з центром у с. Стара Гута. За планом, повстанці мали оточити і знищити місце дислокації ворога, а потім переслідувати окремі його недобиті частини та знищити їх. Але упівці, навіть, не встигли розгорнутися у бойовий порядок, як отримали серйозний опір. Врешті-решт, бандерівці опинилися майже в повному оточенні. Аби врятуватися, націоналісти почали відступати. Проте, Максим Скорубський-«Макс» не розуміючи ситуації почав наступати. Розгорнувся запеклий бій. Лише надвечір того дня чотовий «Наконецний» за допомогою мапи та компаса вивів упівців у безпечну місцевість. Прибувши у штаб, «Макс» зустрів там «Верещаку» та інших штабовиків, висловивши на їхню адресу все, що накопало у душі. Таким чином, унаслідок погано організованої операції упівці втратили 56 бійців і понад 40 вояків УПА були поранені. Фактично, поразка під Мочулянкою ознаменувала те, що місцевість на схід від р. Случ залишилася під впливом радянських партизанів аж до приходу Червоної армії у січні 1944 р..

Таким чином, у результаті боротьби Тернопільського партизанського з'єднання ім. М. Хрущова із упівцями ВО «Заграва» «червоним» партизанам вдалося створити легендарний район УПА «Пекло». Шитовці продовжували засилати агентів у повстанське підпілля. Це стало головною причиною того, чому не було створено організованого антирадянського спротиву у перші повсенні роки на Новоград-Волинщині. Протиборство упівців та партизанського з'єднання під командуванням І. Шитова мало в різний час характер боротьби за терени впливу та продовольство. Зокрема, в останньому «червоно» застосовували безоглядний грабунки населення Рівненщини, що, по-перше, спровокувало подальшу ескалацію конфлікту між ворогуючими сторонами, по-друге, зменшувало підтримку радянських партизанів.

ДО 115-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ КАТЕРИНИ БІЛОКУР

КВІТИ-МОЇ ДІТИ!

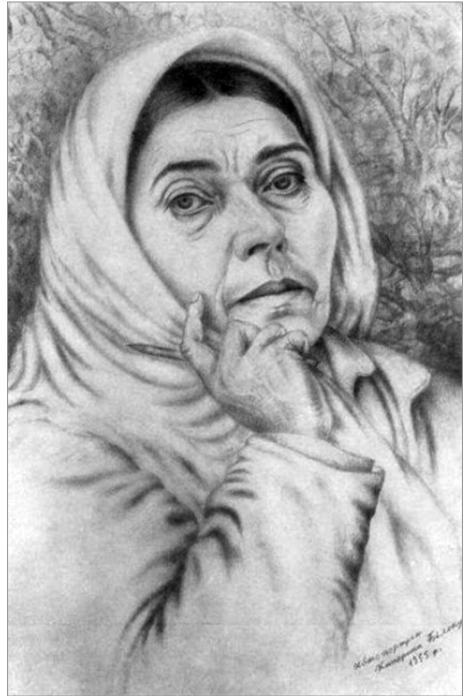
«Якби ми мали художницю такого рівня майстерності, то змусили б заговорити про неї цілий світ!»
(Пабло Пікасо)

У Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» відкрилась масштабна ретроспектива видатної мисткині ХХ сторіччя Катерини Білокур «Хочу бути Художником!» та виставка сучасних українських художниць, які надихнули на творчі пошуки саме творчі експерименти Білокур. На безпрецедентній виставці вперше в історії незалежної України в одному виставковому проекті буде представлено майже весь творчий доробок геніальної художниці, який пощастило зберегти від руйнівного часу та недалеких людей. Вдалось зібрати всі картини з колекції Музею українського народного декоративного мистецтва, Яготинського історичного музею та інших провідних музеїв країни. Нарешті глядачі мають змогу оцінити всі грані таланту унікальної художниці, яка є одним із символів української культури, а її творчість – світовим надбанням! Виставка присвячена 115-річчю з дня народження Майстрині.

«Хочу бути Художником!» – автобіографічна цитата та головний принцип життя Катерини Білокур. Ця фраза – принцип повністю змінила життя молодой

жінки, яка була змушена пожертвувати своїм особистим щастям заради улюбленого мистецтва. Художниця, яка не змогла отримати навіть початкової освіти й змушена була жити в кріпосних умовах тодішнього радянського села, пережила всі найжахливіші сторінки української історії минулого сторіччя: більшовицький переворот, Голодомор, Другу світову війну, та, попри все, змогла реалізувати свою зухвалу мрію – стати художницею: «Стиснувши уста, потрібно йти до мети!».

Не тільки її геніальні картини чарують світ, але й саме життя селянки, яка все своє життя прожила у загубленому серед живописних левад селі Богданівка та з самоука змогла стати всесвітньовідомою художницею, викликає подив. Час, у який жила художниця, зовсім не був лагідним до неї, але у своїх картинах вона ніби знаходить притулок від тих бурхливих подій, що вирували в Україні на початку та середині минулого століття. Пишні квіти всіх кольорів виринають із містичного синього тла: дивуєшся, як такі образи з'являються серед сірої радянсько-колгоспної реальності... Філософією мовчазного бунту проти консерватизму патріархального суспільства називають критики творчість

Катерина Білокур. Автопортрет (1955)

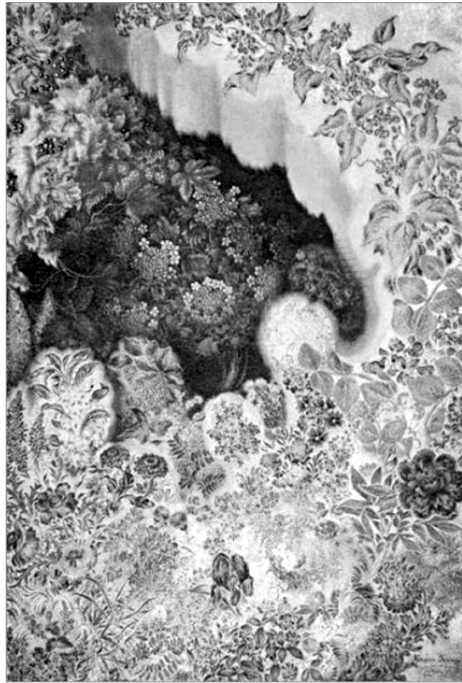
Катерини Білокур. Збережений спадок геніальної художниці – це безцінний Божий подарунок для України й українців.

Твори легендарної українки сповнюють надією та вірою у власні сили і зараз, коли на дворі війна, а навколо багато негативу... Білокур натхненно оспівувала рідну природу, її красу, тендітність і вразливість. І дивлячись на її роботи, розумієш, як легко все це можна втратити! Ця виставка відкриває для багатьох українців Україну, яку вони не знали, Україну чарівну, красиву, містичну... Художниця відкриває для всіх реальну українську душу... генетичний код нації!

Життя і творчість Катерини Білокур надихнули Олександра Білозуба на чудову театральну виставу «Дві квітки кольору індиго» про перегуки у творчості Білокур та мексиканської художниці Фріди Кало, а композиторка Алла Загайкевич представила електроакустичний перфоменс «Літати...» за мотивами алгоритмічної композиції «Concerto misterioso» українського композитора-авангардиста Л.Грабовського, створеної у 1977 році з присвятою: «Генію українського малярства Катерині Білокур».

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

P.S. Виставка буде тривати до 19 липня.

Декоративні квіти (1945)

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

У Києві – фестиваль «Анна-фест»

На території заповідника «Софія Київська» в Києві презентували перший міжнародний мистецько-історичний фестиваль «Анна-фест», який відбуватиметься 18–19 липня на території заповідника.

За словами організаторів, головною метою фестивалю є відновлення історичної справедливості. Вони вважають: українці мають зрозуміти, що «ми не вступаємо в Європу, а повертаємося до неї». Саме тому фестиваль присвячений київській князні та королеві Франції Анні Ярославні, батько якої був одним з перших українських «євроінтеграторів».

«Анна являє собою той зв'язок, який є між нашими країнами, той історичний зв'язок, якому уже дуже багато років. Він пережив багато подій і продовжує переживати їх сьогодні. Але залишається дуже сильним фактором, який поєднує наші країни», – сказав виконавчий директор Французького інституту в Україні Мат'є Арден.

Серед заходів фестивалю – представлення макету пам'ятника Анні, проведення «Школи високого етикету», а також майстер-класи, кінопокази, зустрічі з письменниками, істориками та акторами. Організатори обіцяють на фестивалі сімейну атмосферу.

«Перш за все щоб це був простір, цікавий дітям, щоб діти «всмоктували» історію. І разом з батьками проходили ці квести, станції літератури, поезії, філософії, богослов'я, старовинної музики: вокальної, хорової, інструментальної, первинні форми театру. Таким чином, ми спробуємо хоча б трошки привідкрити завісу тої епохи», – говорить режисер Сергій Проскурня.

За його словами, одним із найцікавіших об'єктів фестивалю має стати кімната Анни Ярославни, куди пускатимуть тільки дітей. Так, за задумом організаторів, вони вивчатимуть історію в ігровій формі.

Анна Ярославна – середня дочка князя Ярослава Мудрого, онука Володимира Великого, дружина французького короля Генріха I Капетинга і мати короля Філіпа I. Її називають праматір'ю всіх французьких і європейських монархів. Саме з Софії Київської вона колись вирушила у Францію.

За матеріалами ЗМІ

ПІЛЬНУЙ!

ПОМСТА – ЯК СПЛАНОВАНА
ПРОВОКАЦІЯ

Комбат «Чернігова»: Бійця, який «зізнався» у контрабанді, катували.

Задля уникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних з нібито «кришуванням» контрабанди, спецбатальйон «Чернігів» у повному складі повернули додому.

Про це місцевому чернігівському телеканалу «Дитинець» повідомив командир батальйону Віталій Костюченко.

«Батальйон вивели для того, щоб уникнути конфліктних ситуацій. Тому що це – передова, це – застосування зброї. До того ж наш підрозділ із липня минулого року перебував на передовій, і зараз буде можливість надати хлопцям літні відпустки», – сказав комбат.

Що стосується інформації про нібито супровід контрабанди, у якому звинуватили бійця «Чернігова», то, за словами Костюченка, все це – спланована провокація і помста за те, що чернігівці декому заважали займатися грабежем. А відео, що з'явилося в Інтернеті – постановочне, стверджує комбат. На ньому побитий, із синцями на обличчі боєць «Чернігова» зізнається у скоєному. Костюченко каже, що його викрали і катували.

«Мій боєць був жорстоко побитий, його били з 4-ї до 10-ї ранку. Потім майже на добу поставили на печуче сонце. Якщо він намагався присісти, його знову починали бити. Отже, його катували. Тож не дивно, що людина дала такі пояснення на відеореєстратор», – прокоментував відеозапис комбат.

За його словами, нині боєць проходить медичний огляд і буде госпіталізований. Решта підрозділу пройде додатковий вишкіл, підготує техніку і повернеться на передову.

Водночас, службова перевірка діяльності батальйону триває.

Як повідомляло агентство, голова Луганської адміністрації Геннадій Москаль вимагав роззброїти і вивести з території Луганщини батальйони «Торнадо» і «Чернігів». Це сталося після появи повідомлення про затримання на блокпосту біля Кондрашівки шести фур з контрабандою, яку нібито супроводжував боєць із «Чернігова». Після виведення підрозділу із зони АТО в обласному УМВС спростували цей факт, зазначивши, що частина його бійців залишилася допомагати колегам у в'язниці Харкові.

За повідомленням Укрінформу

НА ЧАТАХ

ТЕРНОПІЛЬ СТАВ НА ЗАХИСТ БАТАЛЬЙОНУ

Репресії проти батальйону «Торнадо» почалися тому, що всі бійці є патріотами.

23 червня, під стінами обласної міліції пройшла мирна акція на підтримку добровольчих батальйонів. Близько півсотні тернополян прийшли підтримати бійців батальйону «Торнадо». Нагадаємо, що більше двох тижнів навколо батальйону «Торнадо» точиться скандал, бійців звинувачують у згвалтуваннях, крадіжках та інших злочинах. Відтак четверо військовослужбовців днями приїхали до Тернополя, аби розповісти хто і чому намагається ліквідувати цілий батальйон.

«Репресії проти батальйону «Торнадо» почалися тому, що всі бійці є патріотами та люблять свою державу. Вочевидь тепер – це злочин, – розповідає боєць «Торнадо» Олексій. – Почалося все тоді, коли «Торнадо» зупинив вантаж з продуктами від генерала міліції Анатолія Науменка бійцям ЛНР. Відколи бійці перекрили цю «доріжку», почалися репресії проти батальйону».

Додамо, що батальйон «Торнадо» був сформований на базі «Шахтарська» відразу після Майдану. Відтак зараз бійцям закидають, що серед них є багато засуджених, які сьогодні не мають права тримати зброю у руках. За словами військового прокурора, на базі перебувають 170 людей, 43 із яких раніше були засуджені. 18 червня міністр внутрішніх справ Арсен Аваков підписав наказ про розформування «Торнадо». Бійці ж, у свою чергу, – не здаються та продовжують боротися і з зовнішнім ворогом, і з внутрішнім.

Акції на підтримку бійців батальйону «Торнадо» вже пройшли у багатьох містах України.

Щойно тернопільські волонтери повезли чергову гуманітарну допомогу і бійцям батальйону «Торнадо», і іншим групам військовослужбовців. Після поїздки на Схід вони обіцяють знову зібратися на мирну акцію, аби розповісти про ситуацію, почуту з перших вуст.

Портал «Погляд»

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

ЗНИЩЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ
РОЗВИТКУ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Зокрема, в Харківському фізико-технічному інституті працюють прискорювачі (лінійний прискорювач електронів є джерелом нейтронів для запуску ланцюгової ядерної реакції. – Авт.), підкритичні реактори, там розроблена система аналізу – все це потрібно було розвинути до того рівня, щоб наші вчені могли самостійно оцінювати ядерно-паливний цикл, що протікає в реакторах АЕС. Ядерне паливо – це не вугілля.

Нам ніхто не передасть свої розробки. Ми повинні зрозуміти: якщо Україна будуватиме нові енергоблоки, термін експлуатації яких сягатиме 60 років, ми повинні думати на 100 років вперед, адже ми відповідальні перед майбутніми поколіннями за вироблені радіоактивні відходи.

Саме тому так важливо створити і розвивати національний атомний інжиніринг. Ми, атомники, все ж такі – експлуатаційники, а нам потрібно на все це подивитися очима конструкторів. Ця робота навіть не розпочата.

– Дякую за змістовну розмову.

Висновок.

Реальне втілення національного атомного інжинірингу почалися з того, що в 2009 році в складі «Енергоатома» було створено підрозділ «Атомпроєктінжиніринг» (АПІ), керівником якого став Володимир Бронніков. Цей центр мав би забезпечити інженерний супровід проєктування та будівництва нових ядерних установок.

З приходом влади Януковича-Азарова, в компанії почали активно ліквідувати організаційні струк-

тури, створені для реалізації стратегічно важливих для країни проєктів, покликаних зменшити залежність нашої атомної енергетики від Росії. Виконавцем цих вбивчих процесів стали призначені урядом президенти «Енергоатома» Віссаріон Кім (призначений в серпні 2012 року), якого через 10 місяців мало не в наручниках вивели з Компанії, а на його місце призначили ще активнішого «ліквідатора» – Микиту Константинова. Останній з «чесною» добив розпочату Кімом справу, і лише в квітні 2015 року Москва подарувала йому високу посаду в одній із структур «Росатома» в Москві.

Підсумок: атомно-енергетичний комплекс України в повній залежності від агресивної Росії. І хоча російські атомники ведуть максимально збалансовану та витриману політику по відношенню до нашої атомної енергетики, стверджувати, що так буде завжди, може лише Ісус Христос.

Нова влада нічого не зробила для того, щоб розвернути цю безглузду ситуацію на 180 градусів. В Україні є наукові інститути, які багато зробили для розвитку не лише атомної енергетики колишнього Союзу, а й для багатьох інших високотехнологічних галузей – космонавтики, літакобудування і т.д.

До відома тих, хто не знає, що лише в Харківському фізико-технічному інституті, який став науковим центром світового рівня, працювали видатні вчені – Лев Ландау, Ігор Курчатов, Кирило Синельников, Лев Шубников, Євген Ліфшиць, Борис Лазарев, Дмитро Іваненко та ін. Якщо хтось з керівників наших енергетичних відомств не чув про досягнення цих вчених, повинен негайно покласти заяву про звільнення з посади. Інакше атомна енергетика України кане у вічність. Амінь.

НАША МОВА КАЛИНОВА...

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

Неправильно

Випадки боротьби...
Лелеку мій, лелеченько...
Це справді отсебятіна...
Південнобережжя Криму...
Аляпова робота...
Комунікаційна функція мовлення...
М'якіший...
Наклонна площина...
Хвороба опорно-рухального апарату...
Капає дощ...
Які мають чимало йоду...
Мізгують...
Перечислити гроші...
Факт підкреслює її вагу і роль...
Виросший...
Мов висічене з каменю обличчя...

Вишестоячий суд...

Горюча суміш...

Мокрий до кісток...

Правильно

Прояви боротьби...
Лелеко мій, лелеченьку...
Це справді власна вигадка...
Південнокримське узбережжя...
Незграбна (груба) робота...
Комунікативна функція мовлення...
М'якший...
Похила площина...
Хвороба опорно-рухового апарату...
Крапає (накрапає) дощ...
Які містять чимало йоду...
Мізкують...
Переказати гроші...
Факт свідчить про її вагу і роль...
Вирослий (який виріс)...
Мов витесане з каменю обличчя...
Суд вищої інстанції (орган вищий за підпорядкуванням)...
Пальна суміш...
Мокрий як хлющ (мокрый до рубця)...

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

Практичні посібники Марії Волощак «Особливості правопису, відмінювання та походження імен», «Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання», «Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів», «Складні випадки правопису та відмінювання прізвищ і географічних назв» можна замовити за тел.: (044)353-19-77, моб.: (095)718-98-00, (068)789-59-12, e-mail: vmu1972@ukr.net

Закінчення. Початок на 5-й стор.

Видавець Конгрес українських
Націоналістів
Засновник та шеф-редактор
Степан Брацюнь,
головний редактор – Марія Базелюк.
Редакційна колегія
Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001,
вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м. Київ;
тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36,
м. Київ, тел./факс 235-37-61

Регістраційне свідоцтво:
Серія КВ № 7970, видане Державним
комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України
08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: ФОП Брацюнь С.І.
Філія ГУ по м. Києву та Київській обл.
№ 10026/0195.
АТ «ОЩАДБАНК», МФО 322669
ЄДРПОУ 2305606776
№26003500849590(UAN)

Газету набрано і зверстано
у комп'ютерно-видавничому центрі
Конгресу українських Націоналістів.
Газету видруковано у ТОВ «Поліграфічна
компанія "Інтерекспресдрук"»
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

Реклама приймається тільки від національ-
ного товаровиробника. За достовірність ре-
клами редакція відповідальності не несе.
Відповідальність за достовірність фактів
несе автор. Редакція не завжди поділяє точ-
ку зору автора. Редакція залишає за собою
право редагувати і скорочувати матеріали.
Рукописи не рецензуються і не поверта-
ються. Листування лише на сторінках газети.